

Projectvoorstel:

Met de POM-Deal krijgen we de Bewoners in Beweging voor GroenGas!

Bewoners van Gaasperdam (mmv Stichting COCRATOS als hoeder en penvoerder) en gemeente Amsterdam komen met elkaar overeen dat zij de samenwerking aangaan in een eenjarig doe- en leer experiment op het gebied van collectieve gebiedsgerichte inzameling van GF-E (Groente, Fruit- en Etensresten) middels zelfbeheer. Dit project heeft een aanloopfase van drie maanden, waarvoor een Buurtbudget van 5000 Euro wordt aangevraagd. In deze periode gaan we op zoek naar de verdere financiering voor de overige 9 maanden.

Opzet

Door 30 GF-E bakken in de wijk te plaatsen en te beheren, wil COCRATOS een begin maken met de gescheiden inzameling van vergistbaar afval (Groente, Fruit- en Etensresten) van lokale huishoudens, in aanloop naar de installatie van een GroenGas-brouwerij in Gaasperdam. Zie www.gaasperdamsgroengas.nl. Met dit GroenGas kan de wijk overstappen op een aardgasloze toekomst. COCRATOS werkt met lokale mensen en zo krijgt dit circulaire, duurzame project de noodzakelijke sociale dimensie van een Donut DEAL (zowel duurzaam als maatschappelijk relevant).

Door kleinschalig en in de haarvaten van de wijk te beginnen, bij de koplopers, kunnen medebewoners laagdrempelig instappen in een concreet, tastbaar project dat volledig past binnen de duurzame en maatschappelijke ambities van het stadsdeel, de gemeente Amsterdam en het Rijk. Het project is schaalbaar op het niveau van vijf GF-E bakken.

Doel

Centrale doelstelling van het project is maximale buurtparticipatie in het kader van de democratisering en duurzame ambities van Stadsdeel ZO (zoals vastgelegd in haar visiestuk dd 14 mei 2019: "Visie Klimaatneutraal Amsterdam Zuidoost in 2014").

Het project stapsgewijs

POM is de mascotte van het project. De appel staat voor groen, circulair en toegankelijk.

GF-E bak, ofwel de POM-bak: Hierin kunnen bewoners met een passysteem hun Groente-, Fruit- en Etensresten deponeren. De bewoners krijgen instructie over het soort afval dat erin mag, het gebruik van de bak en een toegangspas. (Deze bakken worden al succesvol op IJburg ingezet met een pilotproject dat de Dienst Afval en Grondstoffen aldaar nauwgezet begeleidt.) De Dienst A&G heeft toegezegd een dertigtal bakken ter beschikking te stellen voor dit project, op voorwaarde dat COCRATOS voor het dagelijks beheer zorg zal dragen.

Een bewonersgroep van 20 huishoudens in Gaasperdam kan een GF-E bak aanvragen, zodra één koploper-bewoner als vrijwilliger wil toetreden tot de POM-Brigade namens deze 20 huishoudens en zichzelf als toezichthouder aanmeldt. Rondom deze toezichthouder en zijn of haar GF-E bak ontstaat aldus een licht en luchtig sociaal netwerkje. Dit is een niet te onderschatten meerwaarde van het project.

Zodra er minimaal vijf aanmeldingen voor een GF-E bak zijn door vijf buurtjes van 20 huishoudens (= 100 huishoudens), kan het project van start en worden de bakken daadwerkelijk geplaatst. In tranches van vijf bakken kan het project opschalen.

Voor het beheer, het tijdig legen, het contact met de toezichthouder en de begeleiding van de bewoners, zal er vanuit de POM-Brigade een ophaal- en beheerteam van drie man gezet worden op vijf tot 15 GF-E bakken. Dit team zorgt voor de dagelijkse gang van zaken rondom de GF-E bakken van maximaal 300 huishoudens (15x20). De samenstelling van deze POM-Brigade is een essentieel onderdeel van het project en zal in samenwerking met het stadsdeel worden opgezet. De thuisbasis van de Brigade is de Groene Hub.

Zodra er een aanvraag ligt voor bak nummer 16 tot en met 20 (de vierde tranche van vijf bakken), zal er een tweede team van drie man worden samengesteld. Dit team zal ook maximaal 15 bakken van 300 huishoudens beheren.

De POM Brigade voor 30 bakken bestaat uit 2 teams van elk 3 man (ophaal en beheer), 30 buurttoezichthouders en 1 projectleider. Zij halen het GF-E op van 600 huishoudens.

De 3-6 mensen van deze POM-Brigadeteams (die speciaal voor ophaal en beheer zijn) wil COCRATOS in samenwerking met Pantar, de Werkbrigade of een andere lokale sociaal maatschappelijke organisatie vinden. Het gaat in het eerste jaar om maximaal 6 mensen. Zij werken mogelijk met behoud van uitkering. De 30 vrijwillige toezichthouders krijgen een gratis IR scan van hun huis, isolatieadvies en kierdichting door de QuickFIX teams. De projectleider wordt gedurende 3 maanden ingehuurd, voor werving, coördinatie en vervolfinanciering.

Bestemming GF-E

Zodra de AHPD vergister (de GroenGas brouwerij) in Gaasperdam gebruiksgereed is, zal al het GF-E hiernaartoe gebracht worden. Het einddoel is immers om lokaal geproduceerd GroenGas lokaal te distribueren. De opstart en opschaling van de GF-E inname is hierop gericht. De verwachting is dat de brouwerij over 2,5 tot 3,5 jaar gereed zal zijn. Tot dat moment heeft het ingezamelde GF-E drie mogelijke bestemmingen:

- 1) het afvaleiland in Zuidoost. Hiervoor is medewerking van de Dienst Afval en Grondstoffen noodzakelijk.
- 2) de biovergister van Waternet in West. Hiervoor heeft Waternet bij monde van Stefan Mol al een opening gegeven, in principe is de capaciteit van deze vergister nog lang niet bereikt, er kan nog veel GF-E aval bij. Er wordt biogas van gemaakt (geen GroenGas). De inname door Waternet is kosteloos, wel zal Waternet er enig financieel voordeel bij hebben. Zodra er een andere bestemming voor het GF-E uit Gaasperdam is gevonden, kan zonder probleem worden overgestapt. Nadeel van de locatie is de relatief grote afstand van Gaasperdam naar West.
- 3) op korte termijn zal Wastetransformers een nieuwe vergister bij de Johan Cruijff ArenA bouwen. Zodra deze operationeel is, kan het GF-E daar afgeleverd worden. E.e.a. in overleg met projectleider Mattijs Maris.

Logistiek

Het vervoer van het GF-E afval is nog een pm post. Mogelijk kan het elektrische voertuig 'Karima' van de Moving Arts Project ingezet worden tegen een kleine vergoeding. Andere opties worden onderzocht, zoals Pantar (met een eigen vloot) en de elektrische busjes van StreetCar.

Tijdspad

Het gaat om een pilot project van 1 jaar, bestaande uit een opstartfase van 3 maanden, gevolgd door 9 maanden implementatie. In deze eerste 3 maanden zullen de eerste 5, 10 of 15 buurtvrijwilligers (en hun achterban van elk 20 huishoudens) actief bezocht worden. Ook zal dan het logistieke traject georganiseerd worden voor het eerste ophaalteam van 3 man. Zodra er uitzicht is op vervolfinanciering kan de implementatie starten met plaatsing van de eerste GF-E bakken.

Financiering

Voor de eerste drie maanden wordt uit het gemeentelijk buurtbudget een eenmalige bijdrage van 5000 Euro gevraagd. Zie separate begroting. Tijdens deze opstartfase zal de financiering van de rest van het proefjaar gevonden moeten worden. Cofinanciering komt uit het project GroenGasQuickFit (opgebouwd netwerk, pr materiaal en ontwikkelde concept van de Donut-Deal), de huisvesting via het stadsdeel (op antikraakbasis: De Groene Hub in de voormalige Lotus school) en de aanlevering en plaatsing van 30 GF-E POM-bakken door de Dienst Afval en Grondstoffen. Eventuele inkomsten uit grondstoffen-aanlevering zullen worden geherinvesteerd in het project.

Afbakening

Dit project richt zich op de huishoudens en hun GF-E. Niet op de inzameling van GF-E van het bedrijfsleven. Het gaat met nadruk om een Donut DEAL.

Centraal in het project staat de buurtparticipatie. Het project zal zich in eerste instantie richten op de maximalisering van de betrokkenheid van de buurtbewoners, juist omdat het om een inclusieve en betaalbare energietransitie van de buurt gaat. Aan de horizon gloort het project van de GroenGas brouwerij – dat project draait op rioolwater en GF-E afval uit de buurt. In deze opstartfase is pas in tweede instantie de hoeveelheid GF-E van belang (de kwantiteit). Daarom zal dit project zich eerst richten op de inzameling van kwalitatief goed huishoudelijk GF-E afval. In een later stadium zal het bedrijfsleven benaderd worden. De opbrengsten van het GF-E afval zullen in die hoek ongetwijfeld veel groter zijn. Als er een logistieke structuur met lokale bewoners is opgezet, kan worden opgeschaald met partners zoals supermarkten, dagmarkt, horeca en ander bedrijfsleven.

Perspectief

Over 3 à 4 jaar staat er een GroenGas Brouwerij in Gaasperdam, die gevoed wordt met rioolwater, groen waterstof, maar ook met lokaal ingezameld GF-E. Een maximaal aantal huishoudens levert grondstoffen aan voor dit GroenGas (namelijk rioolwater en GF-E) en een maximaal aantal huishoudens krijgt lokaal geproduceerd GroenGas. De gasbrouwerij zal ook een maximale hoeveelheid GF-E innemen van het lokale bedrijfsleven (supermarkten, dagmarkten, horeca etc.). Door de bestrijding van voedselverspilling als fundamenteel onderdeel van de GF-E inzameling te maken, zal de perverse prikkel om eten weg te gooien bestreden worden. De hele wijk Gaasperdam en omstreken kan aardgasvrij worden.

Risico's

Financiering vervoermiddel voor GF-E van bak naar vergisting

Financiering vervolgtraject (na 3 mnd)

- Financiering POM Brigade
- Begeleiding POM Brigade
- Kwaliteitsbewaking GF-E

Participatiegraad buurtbewoners

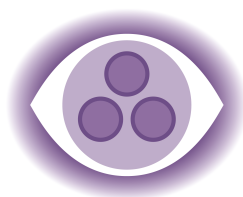
Concurrentie commerciële belanghebbenden bij GF-E inzameling

Stakeholders

COCRATOS	- Aanvrager / projectleider	Anne Stijkel
ZZPeter	- Projecttrekker	Peter Hoogendijk
Stadsdeel Zuidoost	- Partner	Dirk de Jager en Iris van der Horst
Stedelijke Dienst Afval	- Partner	Riny de Jonge
CoForce	- Partner p.m.	Ton Jansen
Moving Arts Project	- Partner p.m.	Dennie Armelita
Pantar /Werkbrigade	- Partner p.m.	Rafaël Kal
Waste Transformers	- Partner p.m.	Mattijs Maris

Amsterdam, 2 november 2019

Dr. Anne Stijkel, directeur Stichting Triple I-S (roepnaam: COCRATOS)

COCRATOS
International Institute for Inclusive Science

Maldenhof 477, 1106 EN Amsterdam

KVK-nummer: 34241899 Rekeningnummer: NL87 TRIO 0198 0160 18 BTWnr: 815957798 B 01